

Sygn. akt **VII U 1885/14**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Lucyna Stąsik - Żmudziak

Protokolant - st. sekr. sądowy Wioletta Wójtowicz

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2015 roku w Lublinie

sprawy H. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania H. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 15 lipca 2014 roku, znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1885/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 lipca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił H. B. prawa do emerytury. W uzasadnieniu podano, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz 15 lat wykonywania pracy w warunkach szczególnych. (decyzja – k. 58 akt emerytalnych).

W odwołaniu od tej decyzji H. B. nie zgodził się ze stanowiskiem ZUS wnosząc o przyznanie prawa do emerytury. Wskazał, że pracował w warunkach szczególnych w okresie od 16.07.1992r. do 31.08.1992r. na terenie Niemiec wykonując pracę spawacza elektrycznego w osłonie dwutlenku węgla. Nadto domagał się uwzględnienia do jego wymiaru pracy okresu prowadzenia przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 09.07.1996r. do dnia jej zakończenia tj. do 31.12.2000r. (k. 2 -3 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację przytoczoną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (k. 5-6 as).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

H. B. urodzony (...) w dniu (...) złożył wniosek o emeryturę. Do wniosku przedłożył dokumenty dotyczące jego zatrudnienia, okresów wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, okresów wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Decyzją z dnia 30.05.2014r. ZUS odmówił prawa do emerytury wskazując, że wnioskodawca nie udowodnił na dzień 01.01.1999r. 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz 15 letniego okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Na podstawie przedłożonych wraz z wnioskiem oraz zgromadzonych w aktach ubezpieczeniowych dokumentów organ rentowy ustalił na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 21 lat i 10 miesięcy i 8 dni. Nadto ustalono, że wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz ukończył 60 lat. Zakład uznał staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 14 lat, 11 miesięcy i 16 dni. (decyzja k. 42 ae)

30 czerwca 2014 roku złożył dodatkowe dowody, które ZUS potraktował jako nowy wniosek o emeryturę (wniosek – k. 43-54 ae). Były to zaświadczenie o okresie opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze, zeznania świadków w związku z pracą wykonywaną w gospodarstwie rolnym oraz dokumentacja związana z pracą wykonywaną w Niemczech w charakterze spawacza w okresie od 16.07.1992r. do 31.08.1992r.

Skarżoną decyzją z dnia 15 lipca 2014 roku ZUS ponownie odmówił H. B. prawa do emerytury, podając że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz 15 lat wykonywania pracy w warunkach szczególnych. (decyzja – k. 58 akt emerytalnych). Uznano 23 lata i 6 miesięcy okresów składkowych i nieskładkowych oraz 14 lat, 11 miesięcy i 16 dni okresów wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Ponownie nie uznano do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Niemczech od 16.07.1992r. do 31.08.1992r.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych uznano wnioskodawcy następujące okresy:

- od 17.03.1978r. do 31.12.1984r. – zatrudnienie w (...) sp. z o.o. (6 lat, 9 miesięcy i 15 dni)

- od 07.01.1985r. do 15.07.1992r. – zatrudnienie w Wytwórni (...) SA (7 lat, 6 miesięcy i 10 dni)

- od 07.12.1992r. do 27.02.1994r. - zatrudnienie w Wytwórni (...) SA (po wyłączeniu zwolnień lekarskich 7 miesięcy i 21 dni)

W okresie wykonywania pracy w warunkach szczególnych od 07.12.1992r. do 27.02.1994r. wnioskodawca przebywał na zwolnieniach lekarskich w dniach: od 16.12.1992r. do 21.12.1992r. (6 dni), od 02.03.1993r. do 12.03.1993r. (11 dni), od 30.03.1993r. do 02.04.1993r. (4 dni), od 23.04.1993r. do 07.05.1993r. (15 dni), od 01.09.1993r. do 27.02.1994r. (5 miesięcy i 27 dni) ZUS okresy korzystania ze zwolnień lekarskich wyłączył z okresów pracy w warunkach szczególnych i stąd uwzględnił jedynie do uprawnień 7 miesięcy i 21 dni zamiast 1 roku, 2 miesięcy i 22 dni.

Wnioskodawcy uwzględniono natomiast do ogólnego stażu ubezpieczeniowego wszystkie okresy ubezpieczenia jakim podlegał na dzień 01.01.1999r. Nie pominięto żadnego z okresów. Uwzględniono wszystkie wskazywane okresy pracy w gospodarstwie rolnym. (bezsporne, pismo pełnomocnika wnioskodawcy k. 51as)

Wnioskodawca w toku postępowania domagał się zaliczenia do ogólnego stażu ubezpieczeniowego okresu od 09.07.1996r. do 31.12.1998r. Był to okres związany z prowadzeniem przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej. W tym czasie wnioskodawca z tytułu tej działalności nie opłacał składek na ubezpieczenie społeczne a jedynie składki zdrowotne gdyż w okresie od 28.02.1994r. do 31.12.2003r. był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. (akta rentowe) Wnioskodawca twierdził, że skoro jako rencista nie był zobowiązany do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą to kres ten powinien mu być zaliczony do uprawnień jako okres nieskładkowy.

Składki na ubezpieczenie społeczne zostały opłacone z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej dopiero za okresy od 13.06.2006r. do października 2009 roku. (potwierdzenie okresów ubezpieczenia k. 25ar)

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz.U. tekst jednolity z 2013 r. Nr 1440 ze zm.) osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęły okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ustęp 2 artykułu 32 stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Zgodnie z ustępem 4 wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z § 2 ust.1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie, przepis art. 1 § 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Przyczyny odmowy prawa do emerytury podane przez ZUS były dwie: nieudowodnienie na dzień 01.01.1999 roku 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz brak 15 lat wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawcy według ustaleń ZUS brakowało 14 dni wykonywania takiej pracy.

Analizując sytuację wnioskodawcy należy przyjąć, że niezasadnie ZUS uznał, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych. Abstrahując od wskazywanego okresu zatrudnienia w Niemczech bezzasadnie ZUS do uprawnień nie zaliczył wnioskodawcy pełnego okresu takiej pracy udokumentowane przedłożonym odpowiednim świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych od 07.12.1992r. do 27.02.1994r. wyłączając okresy zwolnień lekarskich.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przerwy w pracy spowodowane czasową niezdolnością do jej świadczenia w związku z chorobą i korzystaniem z wynagrodzenia lub świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tego tytułu, są okresami, w których pracownik zachowuje status osoby wykonującej pracę w szczególnym charakterze (por. wyrok z dnia 30 lipca 2003 r., II UK 323/02, (OSNP 2004/11/197). W uchwale z dnia 27 listopada 2003 r., III UZP 10/03,

(OSNP 2004/5/87) Sąd Najwyższy wskazał, że do okresu pracy w szczególnych warunkach, o jakich mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania tego stosunku pracy, przypadające po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 z późn. zm.). Z kolei Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09 (OSNP 2011/19-20/260) wskazał, że osiągnięcie do 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od 1 lipca 2004 r.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że także w okresie od 16.07.1992r. do 31.08.1992r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Po części do 05.08.1992r. okres ten jest objęty świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych wydanym przez (...) Ś. W tym okresie wnioskodawca pracował jako spawacz. Miał zawartą umowę z P P- (...) sp. Z o.o. i przebywał na budowie eksportowej gdzie wykonywał spawanie elektryczne. (zeznania wnioskodawcy k. 39v-40, zeznania A. W. k. 40v-41, akta osobowe k. 23as)

Tak więc nie ulega wątpliwości w świetle powyższego, że wnioskodawca udowodnił okres 15 lat wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Jednakże wnioskodawca nie spełnił drugiego spornego warunku. Wbrew jego żądaniu nie można mu zaliczyć do ogólnego stażu ubezpieczeniowego okresu wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej od 09.07.1996r. do 31.12.1998r. skoro z tego tytułu nie opłacał składek na ubezpieczenie społeczne, będąc uprawnionym do renty. Takiego okresu nie można uznać za okres nieskładkowy.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2-5, następujące okresy:

1)składkowe, o których mowa w art. 6;

2)nieskładkowe, o których mowa w art. 7, przy czym okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty dla:

1)płatników składek, zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe,

2)osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność

- nie uwzględnia się okresu, za który nie zostały opłacone składki, mimo podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w tym okresie.

Wobec ubezpieczonych zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenie społeczne za okres przypadający przed dniem wejścia w życie ustawy oraz osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność przed dniem wejścia w życie ustawy przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio. (ust. 4 i 5 w/w artykułu)

Według art. 6 ust. 1 ustawy okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia i opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, w przepisach wymienionych w art. 195 pkt 1-4 i 8, w przepisach o adwokaturze, w przepisach o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz w przepisach o pomocy społecznej oraz pozostałe wyraźnie wskazane w punktach od 3 do 10 ust. 1 oraz te wymienione w ustępie 2 uważane za okresy składkowe. Okresami nieskładkowymi są te, wyraźnie wymienione w art. 7 ustawy. Są to następujące okresy:

1) pobierania:

- a) wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wypłaconego na podstawie przepisów Kodeksu pracy,
 - b) zasiłków z ubezpieczenia społecznego: chorobowego lub opiekuńczego,
 - c) świadczenia rehabilitacyjnego,
 - d) świadczeń wymienionych w lit. b i c po ustaniu obowiązku ubezpieczenia;
- 2) pobierania renty chorobowej po ustaniu zatrudnienia w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa obowiązującego w danym zawodzie lub po ustaniu obowiązku ubezpieczenia społecznego z innego tytułu;
- 3) niewykonywania pracy po ustaniu zatrudnienia, jeżeli za te okresy, na podstawie przepisów Kodeksu pracy, zostało wypłacone odszkodowanie;
- 4) (uchylony)
- 5) przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem:
- a) w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat,
 - b) na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko;
- 6) przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy opieki pielęgnacyjnej nad inwalidą wojennym zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, sprawowanej przez członka jego rodziny w wieku powyżej 16 lat, który w okresie sprawowania opieki nie osiągnął przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia;
- 7) przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy niewykonywania pracy, w granicach do 6 lat, spowodowane koniecznością opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo uznanym za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym, sprawowanej przez członka jego rodziny w wieku powyżej 16 lat, który w okresie sprawowania opieki nie osiągnął przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia;
- 8) urlopu bezpłatnego oraz przerw w zatrudnieniu w razie nieudzielenia urlopu bezpłatnego małżonkom pracowników skierowanych do pracy w przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i w innych misjach specjalnych za granicą, w instytutach, ośrodkach informacji i kultury za granicą;
- 9) nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów;
- 9a) studiów doktoranckich i aspirantury naukowej w wymiarze określonym w decyzji o ich utworzeniu;
 - 9b) asystenckich studiów przygotowawczych;
- 10) dokształcania zawodowego lekarzy w klinikach akademii medycznych i oddziałach instytutów naukowych w charakterze wolontariusza - w granicach do 1 roku;
- 11) pobierania zasiłku przedemerytalnego i świadczenia przedemerytalnego;

12) udokumentowanej niezdolności do pracy, za które wypłacone zostały z Funduszu Pracy: zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki szkoleniowe lub stypendia.

Bezsporne jest, że w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 09.07.1996r. do 31.12.1998r. wnioskodawca był jednocześnie uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Okres prowadzenia działalności gospodarczej mógłby zostać zaliczony do okresów ubezpieczenia tylko wówczas gdyby z tego tytułu opłacono składki. Obowiązujące wówczas przepisy dotyczące opłacania składek na ubezpieczenie społeczne nie nakładały na rencistów prowadzących taką działalność obowiązku opłacania składek z tego tytułu prowadzonej działalności. Dopiero na podstawie art. 2 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1412) do ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych dodano art. 9 ust. 4c, który zaczął obowiązywać od 1 lipca 2007 r. Stosownie do tego przepisu, osoby prowadzące pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, mające ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury.

W okresie poprzedzającym tą datę obowiązek taki rodziłby się jedynie wówczas gdyby rencista zgłosił się do dobrowolnego ubezpieczenia i opłacił z tego tytułu składki. Wnioskodawca jednak nie zgłosił się do dobrowolnych ubezpieczeń z działalności gospodarczej i nie opłacił składek. Stąd też wskazywanego okresu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej bez opłacenia składek nie można uznać za okres składkowy. Nie można go uznać także za okres nieskładkowy gdyż nie mieści się w kategorii zdarzeń określonych w art. 7 ustawy.

W tej sytuacji zaskarżona decyzja w tej sytuacji jest prawidłowa a odwołanie bezzasadne.

Z tych względów Sąd odwołanie oddalił na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. i orzekł jak w sentencji.